

deviation from physiological needs. However, Ukraine exports finished livestock products to other countries, although its volumes are limited.

In recent years, transformation processes and significant transformations in animal husbandry have caused a significant exacerbation of the country's food security, especially after Ukraine's accession to the World Trade Organization. As a result, the issue of agricultural development became relevant, especially livestock, which is in a state of disrepair, as almost all its subsectors have lost the achieved level of stability and were unable to promote stable livestock supply, exacerbated problems of import substitution and competitiveness of domestic agricultural products.

The main restraining factors in the implementation of state programs for import substitution of livestock products are lagging behind the level of development of modern equipment and industrial technologies, lack of innovative lines, vertically integrated production and marketing units, which would constantly supply quality feed for farm animals, production of animal products and primary products.

It should be noted that the lack of highly qualified specialists, significant cost of credit resources, high costs (compared to competitors in the region) for the production of livestock products increase the possibility of importing certain types of imported products of animal origin. It should be noted that in most regions of Ukraine over the past twenty years, livestock has mainly provided the need for food products of its own production. At the same time, the parity of prices for agricultural and industrial products allowed agricultural producers to carry out expanded reproduction of livestock products, have a guaranteed market and satisfactory demand.

We believe that the priority of each strategic program in the region should be to resume production of all types of livestock products in quantities that would guarantee the optimal level of consumption of food, especially milk and dairy products, in accordance with effective demand. In this context, milk and dairy products are vital products with high nutritional qualities (high protein content), and therefore form the basis of a complete diet.

Sources and literature

1. Іванух Р. А., Дусановський С. Л., Білан Є. М. Тваринницько-промисловий підкомплекс. Тернопіль: Збруч, 2003. 300 с.
2. Лаврук В. В. Модернізація галузі тваринництва як умова продовольчого забезпечення населення України. *Економіка АПК*. 2016. № 12. С. 43–50.
3. Лаврук А., Лаврук В. Проблемы возрождения и развития отрасли животноводства в Украине. *Przegląd Wschodnioeuropejski*. 2019. Т. X. № 1. С. 201–213.
4. Манзій І. Б. Про показники продовольчої безпеки країни. *Економіка АПК*. 2009. № 2. С. 51–56.
5. Скидан О. В. Аграрна політика України в період ринкової трансформації: монографія. Житомир: Житомир. нац. агрокол. ун-т, 2008. 376 с.

Левковець Н. – ст. викл. кафедри
«Фінанси, облік і аудит»
Національний транспортний
університет, м. Київ, Україна

Комерційна таємниця як ключовий аспект забезпечення економічної безпеки підприємства

В Україні протягом останніх років формується інститут інтелектуальної власності, метою роботи якого є забезпечення економічного розвитку держави.

Комерційна таємниця – інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має

комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію [1].

Комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, за винятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці.

Забезпечення конфіденційності інформації при провадженні науково-технічної та інноваційної діяльності проводиться з врахуванням положень чинного законодавства.

У цій сфері діють такі нормативно-правові акти України:

– Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Кодекс законів про працю України;

– Закони України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», «Про науково-технічну інформацію», «Про інвестиційну діяльність», «Про інформацію», «Про захист від недобросовісної конкуренції»;

– Постанова Кабінету Міністрів України «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці» від 09.08.1993 № 611;

– Державні стандарти України «Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Правила виконання науково-дослідних робіт. Загальні Загальні положення» (ДСТУ 3974-2000);

– Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 [3].

Формою вияву комерційної таємниці є комерційні секрети – відомості у вигляді документів, схем, виробів, що відносяться до комерційної таємниці підприємства і підлягають захисту з боку служби безпеки від розкрадання, вивідування, просочування інформації. Вони розрізняються за ознаками:

– за природою комерційної таємниці (технологічні, виробничі, організаційні, маркетингові, інтелектуальні, рекламні);

– за належністю власнику (власність підприємства, групи підприємств, окремої особи, групи осіб тощо);

– за призначенням комерційних секретів. Документи, які містять комерційні секрети, можуть мати гриф «конфіденційно», «суворо конфіденційно» та ін. [2].

Носіями комерційної інформації є керівники підприємств або організацій, а також інші службовці, допущені до комерційних секретів.

Засекречуючи інформацію, підприємства або організації повинні виходити не лише з принципу своєї безпеки, але і з економічної вигоди. Так, умови ринку вимагають у підприємства реклами вироблюваної продукції і послуг, а надмірне засекречення їх діяльності може обернутися втратою прибутку. Тому захисту від витоку і розкрадання вимагають, наприклад, відомості про фінансову діяльність підприємства, ділові плани і плани виробництва нової продукції, інформація про маркетинг, списки клієнтів, організаційні схеми, інформація про співробітників і інша ділова інформація.

До комерційної таємниці відноситься інформація про раціоналізаторську пропозицію або винахід, яка перебуває на стадії розробки або оформлення. Раціоналізаторська пропозиція навіть після його оформлення і видачі авторського свідоцтва може залишатися комерційною таємницею, оскільки є технічним вирішенням завдань, новим для даної фірми. Раціоналізаторський винахід після видачі на нього патенту має спеціальну правову охорону і тому не потребує захисту за допомогою комерційної таємниці. Особливу увагу слід приділити охороні договорів, що укладаються підприємством. Велика їх частка, безумовно, відноситься до комерційної таємниці.

Комерційна таємниця є одним із найдавніших способів охорони результатів інтелектуальної діяльності.

Джерела та література

1. Комерційна таємниця: термінологічний словник з питань запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, фінансуванню розпов-

- судження зброї масового знищення та корупції /А. Г. Чубенко, М. В. Лошицький, Д. М. Павлов, С. С. Бичкова, О. С. Юнін. Київ: Ваіте, 2018. С. 342.
2. Скрипник В. Л. Захист інтересів власника при примусовому припиненні права власності: монографія. Кременчук: Щербатих, 2018. 200 с.
 3. Харченко В. Захист права інтелектуальної власності в Україні: впорядкування кримінальної відповідальності. *Теорія та практика інтелектуальної власності*. 2008. № 5. С. 21–31.

Лисенко Л., Хоменко Є. – студенти

Науковий керівник: к. е. н., доц.

Е. Терещенко

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

Фінансово-економічна безпека підприємницьких структур

У теперішні часи нестабільної ситуації в Україні, що характеризується змінами у макро- та мікросередовищі, однією з найактуальніших проблем є забезпечення стійкого функціонування підприємницьких структур. Постійне підвищення ризику господарської діяльності призводить до зниження рівня фінансової стійкості підприємства, а в майбутньому взагалі до його банкрутства. Така ситуація вимагає від кожного підприємства створення та реалізації ефективного механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Фінансова безпека підприємницьких структур відіграє дуже важливу роль в системі економічної безпеки, тому що впливає на всі сфери її діяльності. Фінансово-економічну безпеку підприємницьких структур слід трактувати з точки зору системного підходу. Він передбачає розгляд підприємницької діяльності як багаторівневої структурної системи, що бере за основу дотримання усіх принципів цілісності досліджуваного об'єкта [2].

Сутність самого поняття «фінансово-економічна безпека» полягає в створенні таких умов для діяльності підприємства, при яких використання фінансово-економічних ресурсів зводиться до мінімуму. Його головною метою є досягнення максимально можливої стабільності функціонування підприємства, а також створення умов для майбутнього розвитку в фінансово-економічній сфері шляхом попередження загроз у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Тому в основу фінансово-економічної системи підприємства закладена тісна взаємодія головних його підсистем, адже вони гарантують її ефективне використання [3].

Сам процес, що забезпечує фінансово-економічну безпеку підприємницьких структур складається з двох етапів.

Метою першого етапу є встановлення видів та причин, що зумовили виникнення негативного впливу на підприємство. В свою чергу, такий негативний вплив може бути об'єктивного та суб'єктивного характеру [1].

Вже на другому етапі процесу, що розглядається, визначається фінансовий стан підприємства, а також оцінюється поточний стан рівня його безпеки. При цьому використовуються такі показники як:

- платоспроможність;
- фінансова стійкість;
- ділова активність;
- прибутковість.

Отже, фінансово-економічна безпека підприємницьких структур посідає важливе місце в їх управлінні, захищає фінансово-економічні інтереси від негативних загроз внутрішнього та зовнішнього середовища, контролює фінансові ресурси підприємства. Механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки має бути гнучким та адаптивним до мінливості сучасного